

Věc T-25/07

Iride SpA a Iride Energia SpA

v.

Komise Evropských společenství

„Státní podpory – Odvětví energie – Náhrada uvízlých nákladů – Rozhodnutí, kterým se prohlašuje slučitelnost podpory se společným trhem – Povinnost podniku, který byl příjemcem podpory, vrátit nejprve starší podporu, která byla prohlášena za protiprávní – Státní prostředky – Výhoda – Povinnost uvést odůvodnění“

Rozsudek Soudu (druhého senátu) ze dne 11. února 2009 II - 250

Shrnutí rozsudku

*1. Podpory poskytované státy – Pojem – Podpory pocházející ze státních prostředků
(Článek 87 odst. 1 ES)*

II - 245

2. *Podpory poskytované státy – Pojem – Posouzení podle kritéria běžných tržních podmínek (Článek 87 odst. 1 ES; směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/92)*
3. *Akty orgánů – Odůvodnění – Povinnost – Rozsah – Rozhodnutí Komise v oblasti státních podpor (Článek 87 odst. 1 ES a článek 253 ES)*
4. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Výjimky – Posuzovací pravomoc Komise – Rozhodnutí Komise, které podmiňuje schválení vyplacení podpory tím, že dotyčný podnik vrátí dříve udělenou protiprávní podporu (Článek 87 odst. 3 ES a 88 odst. 2 ES)*
5. *Podpory poskytované státy – Správní řízení – Slučitelnost podpory se společným trhem – Důkazní břemeno, které nese poskytovatel a případný příjemce podpory (Článek 87 odst. 3 ES a 88 odst. 2 ES)*

1. Za podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES jsou považovány pouze výhody poskytnuté přímo nebo nepřímo ze státních prostředků. Rozlišení učiněné v tomto ustanovení mezi „podporami poskytovanými státem“ a podporami poskytovanými „ze státních prostředků“ neznamená, že podporami jsou všechny výhody poskytnuté státem bez ohledu na to, zda jsou, či nejsou financovány ze státních prostředků, nýbrž účelem tohoto rozlišení je pouze zahrnout pod tento pojem výhody, které jsou poskytnuty přímo státem, jakož i výhody, které jsou poskytnuty prostřednictvím veřejné nebo soukromé entity, která byla určena nebo zřízena tímto státem. Kromě toho čl. 87 odst. 1 ES zahrnuje veškeré finanční prostředky, které mohou veřejné orgány skutečně použít k podpoře podniků, přičemž je nerozhodné, zda jsou tyto prostředky trvale v majetku státu, či nikoli. V důsledku toho, i když částky odpovídající předmětnému opatření nejsou trvale ve vlastnictví státních

orgánů, skutečnost, že zůstávají trvale pod kontrolou veřejné správy, a tudíž k dispozici příslušným státním orgánům, postačuje k tomu, aby byly kvalifikovány jako státní prostředky.

Pokud jde v tomto ohledu o vyplacení náhrady podnikům, které jsou výrobci a distributory energie, ze zvláštního účtu spravovaného veřejnoprávním subjektem a financovaného z výtěžku plynoucího z fixní složky sazby za elektřinu účtované

koncovým spotřebitelům, musí být částky redistribuované beneficiantům kvalifikovány jako státní prostředky, neboť jsou před redistribucí beneficiantovi nejen pod neustálou kontrolou veřejné správy, ale jsou i ve vlastnictví státu.

Změna právního rámce v odvětví elektřiny, k níž došlo v návaznosti na směrnici 96/92 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou, se tedy řadí mezi obvyklé tržní podmínky.

(viz body 46, 48, 50–51)

(viz body 23, 25, 27–28)

2. Pro účely posouzení toho, zda je státní opatření státní podporou, je třeba určit, zda podnik, který je jeho beneficiantem, získává hospodářskou výhodu, kterou by za běžných tržních podmínek nezískal. Pokud jde o otázku, zda v kontextu liberalizace trhu s produkcí elektřiny jsou změny právního rámce součástí vývoje, který hospodářské subjekty musely za obvyklých tržních podmínek očekávat, je totiž třeba zdůraznit, že v demokratickém státě stejně jako v tržním hospodářství může být právní rámec kdykoli změněn. Vzhledem ke všeobecné orientaci hospodářské politiky Evropského společenství směrem k otevření národních trhů a k podpoře obchodu mezi členskými státy platí uvedené tím spíše v případech, kdy starší právní rámec počítal s uzavřeností národního či regionálního trhu s cílem vytvářet monopolní postavení. Z toho vyplývá, že takové otevření dříve uzavřeného trhu nelze ve vztahu k obvyklým tržním podmínkám kvalifikovat jako anomálii.

3. Odůvodnění aktu musí být přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a musí z něj jasně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, aby se tak zúčastněné strany mohly seznámit s důvody, které vedly k jeho přijetí a soud mohl vykonávat přezkum opodstatněnosti aktu, aniž je však požadováno, aby odůvodnění vylíčkovalo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku 253 ES, musí být posuzována s ohledem nejen na znění tohoto aktu, ale také s ohledem na jeho právní a skutkový kontext.

Pokud jde o rozhodnutí v oblasti státních podpor, ve kterém se Komise omezila na jedinou větu, a sice, že „konstatovala, že zkoumané opatření musí být považováno za státní podporu“, splnila svou povinnost uvést odůvodnění, pokud právní a skutkový kontext uvedeného rozhodnutí zahrnuje,

kromě rozhodnutí zahájit řízení o přezkoumání podpory, i rozhodnutí týkající se obdobných opatření, na které výslovně odkazuje rozhodnutí o zahájení řízení a uvedené rozhodnutí, a které obsahuje detailní vylíčení důvodů, proč měla Komise za to, že opatření, která jsou jeho předmětem, jsou státními podporami.

slučitelnou se společným trhem, avšak s výhradou, že podnik nejprve vrátí starší protiprávní podporu, a to z důvodu kumulovaného účinku předmětných podpor. Rozhodnutí přijatá Komisí v oblasti státních podpor jsou přitom určena pouze a výlučně dotčeným členským státům. Komise proto v rámci toho, že přihlíží k veškerým rozhodným skutečnostem, zkoumá pouze povinnosti dotčeného členského státu obsažené v takovém rozhodnutí, a nikoli povinnosti, které z něj mohou případně plynout pro společnosti, které byly příjemkyněmi podpory.

(viz body 66–67, 70–71)

4. V oblasti posuzování slučitelnosti podpor se společným trhem podle čl. 87 odst. 3 ES má Komise širokou posuzovací pravomoc, jejíž výkon zahrnuje hodnocení hospodářského a sociálního charakteru, která musí být provedena v kontextu Společenství. Pokud Komise přezkoumává slučitelnost státní podpory se společným trhem, musí vzít v úvahu veškeré rozhodné skutečnosti, včetně případně kontextu již posouzeného ve starším rozhodnutí, jakož i povinnosti, které tímto starším rozhodnutím byly případně uloženy členskému státu. Komise proto nepřekračuje posuzovací pravomoc, kterou disponuje, když v případě, že jí je předložen záměr podpory, kterou členský stát hodlá poskytnout určitému podniku, přijme rozhodnutí, kterým tuto podporu prohlašuje za

Pokud jde o režim podpor, platí, že skutečnost, že Komise neuvedla přesné údaje o podnicích, které byly beneficienty protiprávního režimu, a přesných částkách, které tyto podniky obdržely, nemá vliv na platnost příkazu k navrácení podpory ani nebrání tomuto příkazu vyhovět, neboť členský stát má jednak nejlepší přístup k těmto údajům, a jednak je Komise oprávněna v případě, že dotčený členský stát nespolupracuje, přijmout rozhodnutí na základě informací, které má k dispozici.

(viz body 82–83, 85, 89)

5. Pokud rozhodnutí zahájit řízení upravené v čl. 88 odst. 2 ES obsahuje dostatečnou předběžnou analýzu, v níž Komise vyloží důvody, proč má pochybnosti ohledně slučitelnosti předmětných podpor se společným trhem, je na členském státu a potenciálním příjemci, aby poskytli informace, které umožňují prokázat, že tyto podpory jsou slučitelné se společným trhem, a případně uvedli zvláštní okolnosti týkající se navrácení již vyplacených podpor v případech, v nichž se Komise rozhodne toto vyžadovat.

prokázat, že jsou tyto podpory slučitelné se společným trhem, se vztahuje i na nutnost prokázat neexistenci kumulovaného účinku nové podpory se staršími protiprávními podporami neslučitelnými se společným trhem, které nebyly vráceny. V tomto ohledu je kritérium neexistence kumulovaného účinku nové podpory posuzované spolu s nevrácenými staršími protiprávními a neslučitelnými podporami součástí obecného přezkumu slučitelnosti podpory, který musí Komise provést, a je tedy pouze jednou z okolností, které musí vzít Komise v úvahu v rámci uplatňování ustanovení článku 87 odst. 3 ES.

Povinnost, která leží na členském státu a potenciálních příjemcích nových podpor, dodat Komisi informace, které umožní

(viz body 101, 103–104)